

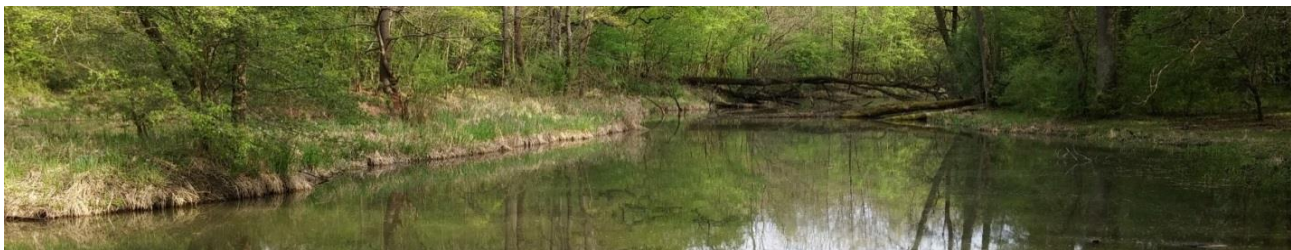
Co je to Natura 2000?

Natura 2000 je největší soustava chráněných území na světě, kterou všechny členské státy Evropské Unie vytvářejí na svém území podle jednotných pravidel¹. Pomáhá nám chránit a pro další generace zachovat vzácné a ohrožené volně žijící živočichy, planě rostoucí rostliny a přírodní stanoviště. Tyto části přírody, které tvoří tzv. předměty ochrany lokalit soustavy Natura 2000, mohou být proto do jisté míry odlišné od těch, pro které vymezujeme na našem území například národní parky, chráněné krajinné oblasti či maloplošná zvláště chráněná území. Důvodem je skutečnost, že vzácnost, ohrožení a význam těchto druhů a přírodních stanovišť je posuzována na úrovni celé Evropy – i proto je k jejich účinné ochraně třeba společného a rovnocenného úsilí celé osmadvacítky. Neznamená to však, že „česká“ zvláště chráněná území a „evropská“ soustava Natura 2000 jsou z hlediska svého zaměření úplně odlišná. V mnoha případech jsou v překryvu, mají společné cíle a existují vedle sebe jako účinné nástroje územní ochrany biologické rozmanitosti jak našeho státu, tak i Evropy².

¹ tato pravidla jsou stanovena právními předpisy Evropské Unie, směrnici „o ptácích“ z roku 1979 a směrnici „o stanovištích“ z roku 1992, u nás jsou převzata do zákona o ochraně přírody a krajiny

² o rozložení soustavy chráněných území v České republice si lze udělat dobrou představu na mapovém serveru Agentury ochrany přírody a krajiny <http://webgis.nature.cz/mapomat/>

Co chráníme v rámci soustavy Natura 2000 a proč?

Předměty ochrany lokalit soustavy Natura 2000 na evropském území, včetně mořských oblastí, které u nás s ohledem na umístění České republiky v nitru Evropy vymezovány nejsou, tvoří zhruba 2000 druhů rostlin a živočichů a 230 typů přírodních stanovišť. V České republice je Natura 2000 tvořena 41 ptačími oblastmi a 1113 evropsky významnými lokalitami vyhlášenými pro 153 druhů a 61 stanovišť. Soustava pokrývá 14 % území, na kterém je snaha cílenou péčí ze strany vlastníků, hospodářů a orgánů ochrany přírody³ udržet příznivé podmínky pro výskyt chráněných druhů a stanovišť v dlouhodobém časovém horizontu, a tím přispět k zachování biologické rozmanitosti Evropy. K podpoře zajištění tohoto cíle je potom k dispozici několik finančních dotačních mechanismů, ať už z národních nebo evropských zdrojů.

Druhy a přírodní stanoviště, které se vyskytují v lokalitách soustavy Natura 2000 nejsou vybrány náhodně, ale mají tzv. deštníkový charakter. To znamená, že péče o tato území prospívá zároveň řadě dalších druhů rostlin či živočichů, které mají podobné nároky na přírodní prostředí, ve kterém se přirozeně vyskytují, čímž stoupá význam ochrany „naturových“ druhů a přírodních stanovišť pro zachování přírodního bohatství naší i evropské přírody a krajiny. Z této ochrany potom společnost získává mnoho výhod. Přírodní a přírodě blízké ekosystémy a procesy, které v nich probíhají, nám poskytují mnoho tzv. ekosystémových služeb. Tyto služby nabývají na významu zejména v době nastupujícího sucha a jeho negativních dopadů na přírodu a člověka, kdy lokality soustavy Natura 2000 napomáhají třeba čistit a zadržovat vodu v krajině a tím přispívají k ochraně před povodněmi či regulovat mikroklima a ochlazovat své okolí. Dalším příkladem z pestré palety neméně prospěšných služeb, které ochrana evropsky významných lokalit a ptačích oblastí společnosti poskytuje, je i funkce estetická a rekreační – je dobře známo, že při regeneraci od ruchu velkoměsta nejlépe poslouží výlet do přírody.

³ potřebná péče je vymezena v tzv. souhrnech doporučených opatření pro evropsky významné lokality a v případě potřeby též pro ptačí oblasti dostupných na Ústředním seznamu ochrany přírody <http://drusop.nature.cz/portal/>

Omezuje mne nějak soustava Natura 2000?

Ochrana přírody je velmi často na základě předpokladů spojována se zákazy a vymezení rezervací, ve kterých je lidská činnost zásadním způsobem omezena. Tento zjednodušený předpoklad v případě lokalit soustavy Natura 2000 neplatí, neboť až na výjimky například v lokalitách, kde někteří živočichové potřebují ke svému vývoji v určitém časovém období klid, je většina evropských druhů a přírodních stanovišť vázána na lidskou činnost, jako je pravidelné kosení, pastva, šetrné lesní hospodaření a další. Nové stavby nebo jiné projekty musí být z hlediska svých dopadů důkladně posouzeny pouze v případě, že jsou v rozporu s nároky předmětu ochrany – tedy těch druhů nebo přírodních stanovišť, pro které je konkrétní evropsky významná lokalita nebo ptačí oblast vymezena a jako taková by činnost mohla být v rozporu s cíli ochrany tohoto území. V lokalitách soustavy Natura 2000 jde proto především o respekt k těmto cílům a citlivou úpravu dosavadních aktivit, než o jejich naprosté omezení, které často není ani žádoucí. V případě omezení hospodaření, zejména na zemědělské a lesní půdě je k dispozici finanční mechanismus kompenzací, stejně tak je možné kompenzovat škody způsobené vybranými druhy živočichů.

Natura 2000...

...je jedinečnou příležitostí, jak do budoucna ve spolupráci s dalšími zeměmi zachránit to nejcennější z evropské přírody.

Pro detailnější informace o jejich cílech, legislativních i věcných základech se neváhejte obrátit na oddělení soustavy Natura 2000 Ministerstva životního prostředí.